

חקנת השבין טו

[מג] וזהו מדריגת עולמך תראה בחייך שאמרנו ברכות יז ע"א ומסיים שם ופניך יזהירו כו' היינו אור הפנים ופעמיך ירוצו לשמוע דברי עתיק יומין היינו שיהיה מבני עליה והך מימרא דפ' יחי דלית ליה תשובה הוא מדברי ר' יהודה⁴⁴ דדבר זה דראיית פני השכינה זכו לה רק יחידי הדורות בעולם הזה רעל כן אמר רשב"י דהן מועטים ובגמרא דסוכה הנ"ל איתא אם שנים כו'⁴⁵ ולא אמר פחות ובבראשית רבה פרשה ל"ה איתא ואם חד הוא אנה הוא ושם ליתא הלשון ראיתי ואמר כפי המציאות דעל כל פנים אי אפשר להיות פחות מאחד שעליו העולם עומד וכמו שנאמר צדיק יסוד עולם ובגמרא אמר ראיתי דכבר נסתכל וראה באספקלריא המאירה שלו בכני עליה ואף שלא הסתכל לראות כמה הם דהרי אמר אם כו' מכל מקום על בנו שהיה עמו בצוותא תמיד כבר ראה וידע שהוא מבני עליה ועל כן סיים בשנים דכבר ידע שבאותו הדור יש שנים ודאי מבני עליה ולמדריגה זו הגדולה אי אפשר להגיע אלא מי שהוא צדיק יסוד עולם שלא פגם הכרית בפעל מיהת מימיו באיזה חטא ואדם הראשון שאמר סנהדרין לח מקרא דעברו ברית שהיה משוך בערלתו רעל ידי עטיו של נחש בחטא דעץ הדעת שהגיע לידיעת רע והרגשת תאוה גופנית פגם הכרית גורש מגן ערן והושמו הכרובים ולהט וגו' לשמור דרך עץ החיים דגם אחר כל התשובה ותעניות ק"ל שנה ובפרישה מאשה והתאות לא יכול לתקן שיוכל לשוב לגן ערן ולאכול מעץ החיים לזכות לחיי עולם כי זוהמא זו משנקלטה בגוף אין לה תקנה אלא קבורה ושישוב אל העפר כשהיה

לב הרע מנעוריו וחסאת נעורים ומי שנקי מזה הוא נדבק בלהט החרב שהוא הרציחה ושפיכת דמים וקנאה וכעס ועשו וישמעאל שישם באלה ועל ידי זה לא יכלו להגיע לדרך עץ החיים ולקבל התורה כי כל הגוים ערלים ואפילו מולי אומות העולם ורק ישמעאל עצמו שנימול על ידי אברהם אבינו ע"ה וברצות ה' זכה שעשה תשובה כמו שאמרנו ז"ל והועילה לו תפלת אברהם לו ישמעאל יחיה עליו לכד אבל כל זרעו אף שנמולים הם ערלים באמת כי שרשם ברע שהוא שורש הערלה כי כולם בשר ערלה דבשר חמורים בשרם וכמו שאמרנו על פסוק שבו לכם פה עם החמור דהוא גם על ישמעאל שהיה משני נעוריו שעמו כמו שאמרנו ז"ל

[מה] ואדם הראשון נולד מהול דהאלקים עשה האדם ישר אלא שניתן בו כח הבחירה להתפתח עד שיכניס וזהמת היצר הרע ללבו ויוכל להמשיך ערלתו ולהיות ערל ולא כמהול המשוך דאין צריך לחזור ולמולו אלא מדרבנן משום מראית העין לכד אבל הוא נעשה אחר שחטא ערל גמור בהמשכה זו ומזה נעשה שורש ללידת הגוים ערלים שכולם צאצאי אדם הראשון וזרע ישראל צאצאי יעקב אבינו ע"ה שרשם מצד שורש אדם הראשון שקודם החטא שזכה לה יעקב אבינו ע"ה ועל ידי זה מטתו שלמה בלא פסולת שגם ערלי ישראל נקראים מולים והגויים בהיפך שהם משורש הערלה והזוהמא שנקלט ונשרש בו אחר החטא ועל כן נמנע ממנו התשובה הגמורה לתקן לגמרי לבטל גזירת המיתה וגם אחר תשובתו הוציא זרע לבטלה לאנסו והוליד רוחות שדים ולילין וזה מצד שלא נטהר עדיין משורש הזוהמא דידיעתרע והרגש תאוה גופנית כנ"ל וזהו שמירת הכרובים לדרך עץ החיים וקין היה נקי מזה אבל נדבק בלהט החרב ורציחה וגם אחר תשובתו לא נטהר מזה לגמרי ונשאר קינא דמסאבותא כנודע כי שורש הזוהמא לא יכול לסלק וגם זה מכלל שורש היצר הרע שנקרא רע בעון דהוצאת זרע לבטלה שהוא גם כן כאלו שופך דמים ומזה נמשך אח"כ בקין לשופך דמים ועל כן הכרובים קודמים ואח"כ להט החרב כי התחלת הרע הוא בהרגש התאוה שהוא שורש חטא רעץ הדעת בידיעת הרע

[מז] רנאמר נעתה פן וגו' ואמר בברא"ר פרשה כ"א שפתח לו לתשובה כו' ואין פן אלא לאו אמר הקב"ה ישלח כו' עיין שם⁴⁶ והדבר זר להיות מפסקא קראי לומר דמלת פן שבאמצע הוא תשובת אדם הראשון על זה דבר שאי אפשר להכניסו במשמע הכתוב וגם הוא נגד הברייתא דעירובין הנ"ל שעשה באמת תשובה ק"ל שנה וכן הוא גם בבראשית רבה ס"פ כ"כ ועיין לעיל סימן ג אבל ודאי אין מקרא יוצא מפשטיה שהכל דברי השי"ת אלא שהדבר קשה מאחר דפתח לתשובה איך אמר פן ישלח וגו' ואם ישוב למה לא ישלח וגו' ותשובה מבטלת הגזירה אבל דקדוק לשון הכתוב שם פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים וגו' דמלת ישלח ידו ומלת גם יתור לשון והוי לו לומר פן יקח מעץ החיים מבואר דהכונה כמה שהסמיך זה לנעתה שהוא התעוררות תשובה דלולי התשובה

[מד] ובני ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתם כמו שאמרנו שבת קמו רע"א ולחד מאן דאמר שם פסק מימות יעקב ואלו ואלו דברי אלקים חיים כי יעקב אבינו ע"ה פסקה ממנו הזוהמא לגמרי דעל כן לא מת ועל כן בזרעו לא היה שום דופי היינו שכולם מוכנים ומעותדים גם כן להגיע למדריגת פסיקת הזוהמא וזכו לה במתן תורה להיות כן בפעל בכל האומה מה שאין כן אברהם ויצחק והולידו עשו וישמעאל שורש הזוהמא שאי אפשר ליפסק מהם כלל דעל כן כשהחזיר עליהם התורה לא רצו לקבל ואמרו מה כתיב בה לא תרצח לא תנאף שהם שני שרשי תנות היצר היושב על שני מפתחי הלב והם שרשם בשני כחות הרע הללו והם הכרובים ולהט החרב השומרים דרך עץ החיים היא התורה שלא יגע בהם מי שיש בו שורש זוהמת נחש הקדמוני שהוא נדבק אז בכרובים שהם כמעט איש ולויות ובקדושה הוא יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה ודביקות כנסת ישראל באביהם שבשמים כמו שנאמר ואתם הדבקים וגו' חיים וגו' דזוכה על ידי זה לחיי עולם וזה לעומת זה עשה אלקים שנדבק בסטרא אחרא על ידי הוצאת זרע לבטלה וניאוף והם שתי קליפות הטמאות ומילוי תאות בהיתר שקורא לו רמב"ן ריש פ' קדושים נבל ברשות התורה ושעל זה נצטוו קדושים תהיו הוא מקליפת נוגה כידוע וכרובים דהיינו כרביא ביצר

החיים ולא יכול ליקח מפריו אלא על ידי שליחות והושטת היד וזהו לשון ישלח ידו שהוא כלוקח דבר המרוחק ממנו ואין לו חיבור ושייכות עמו רק שיכול להושיט יד וליקח ואין הוא מתקרב אל העץ החיים אלא לוקח מעץ החיים ומפרידו ממנו ומקרכו אליו וזה נקרא קיצרן כנטיעות ומכניס דברי תורה לחיצונים רחמנא ליצלן כענין ולרשע וגו' מה לך לספר וגו' ובכניסה לפרדס שהוא להיות מבני עליה להיות צופה בנסתרות חדרי מלך מלכי המלכים אפילו מי שאינו רשע רק שאינו נקי לגמרי משרשו אין זה שייך לו ואין לו לדרוש ולחקור במופלא ממנו ועל זה נאמר יהיב חכמתא לחכימין ולא טפשיין שהיו מוציאים אותה כמקומות המטונפים וענין החשש זה דפן וגו' שלא יוסר שורש הזוהמא מלב לגמרי כי דבר זה אי אפשר רק על ידי השי"ת כמו שנאמר לעתיד והסירותי לב האבן ונתתי לב בשר ואמרו לב להוציא בשר שהוא היפך לב האבן המשוקע בגשמיות וכן אמר דוד המלך ע"ה לב טהור ברא לי ובריאה הוא יש מאין שאף שכבר הרגו ליצר הרע בתענית כמו שאמר ולבי חלל אחר שראה באותה מעשה שאינו כן והוא לא ידע מה שאמרו דלא היה ראוי אלא כו' ושכאמת ראויה לו שהרי הנביא אמר לו שחטא ונענש על זה וחשב שיש בו שורש רע מזוהמת עטיו של נחש שאי אפשר להנקות מזה כלל ועל כן ביקש על בריאה חדשה יש מאין לב טהור והסרת לב הטמא והאבן שמכבר בו.

הפועל בתלמיד להיות נביא ואע"פ שאנחנו לא נדע להבין זה מה כח הרב יפה בזה בענין הראייה והשגת נבואה שהוא אין יכול אלא ללמד מה שבכח החכמה זה לפי שאנו לא השגנו מעולם השגות כאלו ולא ידענו טיבם ואין לנו אלא להאמין מה שנשמע ונראה כתוב מאותם שזכו להשגות כאלה ועל מסירה זו הוא שהזהירו שלא למסור אלא לבעל התנאים שזכרו שכבר אפשר שישגיג השגות גדולות כאלה בדרך מסירה מי שאין בו תנאי השלימות כראוי ואע"פ שבהכרח צריך לזה הזדככות הגוף הרבה כאמור מכל מקום הרבה מדריגות יש בהזדככות זה ואחר יוכיח שנכנס לפרדס וקיצרן כנטיעות חגיגה יד ב והכניסה לפרדס הוא ההשגה והצפייה במרכבה כדרך כל צופי המרכבה וכן אמרו עליו שהיה יודע רבונו ומתכוון למרוד בו וידיעה זו הוא מה שנאמר וידעת וגו' אין עוד שהוא השגת היחוד האמיתי שזכרנו כי היה מגדולי החכמים ונזכר באבות בכלל חכמי המשנה זממה שידענו מגררלת מרריגת התנאים חכמי המשנה נדע גודל מדריגתו גם כן שהיה בתחלה כאחד מן התנאים בהשגה גדולה מאוד וענין שנתכוון למרוד שהוא דבר תמוה להבינו בשכל איך היודע מאמיתות יחודו יתברך יתכוין למרוד והיתפאר הגרון על החוצב בו ואיך יצוייר בלבו למרוד במלך מלכי המלכים הקב"ה אפילו מי

ודאי יוסיף להשתקע ברע ולא יקרב לעץ החיים כלל רק כשיתעורר לשוב אז אפשר שיקרב לעץ החיים והוא השגת פנימיות התורה וידוע דמי שאין לבבו מנוקה מתאות גופניות אם ירצה ליכנס לפנימיות החכמה והשגה שאין שייך לו נעשית לו סמא דמותא כאחר שקיצרן כנטיעות ואמרו בחגיגה לפי שלא היה נקי אגב אימיה שהיה בו איזה רע בשורש שלא נתנה ממנו מקודם וכן כתבתי צבי שר"י נראה דנעשו נואפים על שעסקו בנסתרות בעוד לבכם מלא תאות וכן אדם הראשון אלו היה מתקן לגמרי חטא דעץ הדעת להיות כקודם שחטא נעדר ממנו ידיעת הרע כל עיקר אז ודאי היה ראוי לאכול מעץ החיים ולכך נברא לצורך האדם דכל הבריאה היתה בשבילו ואורייתא וקוב"ה וישראל כולא חד וישראל הוא שורש האדם שבשבילו נברא העולם והוא אחד ומתאחד ממש עם עץ החיים הוא התורה שהוא הנשמת חיים שנפח באפיו והכל שורש אחד של חיים זה נקרא נשמת חיים וזה עץ חיים והקב"ה אלקים חיים אבל זהו כשהוא בשלימות הצלם אלקים שבתחלת הבריאה וזהו יעקב אבינו ע"ה שצורתו חקוקה בכסא הכבוד

[מזן] אבל החשש פן וגו' גם מעץ החיים היינו שיהיה בו עדיין זוהמת עץ הדעת דידיעת רע שלא נתקן לגמרי ויקח מעץ החיים גם כן מצורף לאכילת עץ הדעת הקודם וזהו לשון ישלח ידו שלא יתקרב אל עץ החיים עצמו להתדבק ולהתאחד עמו כמו שהיה ראוי לאדם הראשון קודם החטא דאח"כ אף שיתעורר לשוב כל זמן שלא יופלט מקרכו ידיעת הרע ולהיות כמו קודם הרי הוא עומד מרוחק מעץ

ספר הזכרונות ג

[יא] רהטה ידוע מהמסופר שתלמידיו אחר פטירתו לא הצליחו עוד ביחודיהם שיתגלו להם הנפשות והרי כי רק כח מסירתו להם היחוד הוא הפועל שיזכו למדריגה זו ויש בכח הרב המלמד לתלמידו פה אל פה שימסור לו ההשגה בסתרי תורה שהיו מושגים אליו גם כן דרך צפייה כענין השגת סתרי תורה בענין שלא יהיו נסתרים מעיניו והכל כפי כח התלמיד יש פועל אצלו רק בעת המסירה שנפתחו לו ארובות השמים ורואה מראות אלקים ואח"כ נעלם ממנו ויש שכחו יפה ומעת שזכה לראייה זו הוא מתחזק ומתאמץ בכל כחו לדבק בה ולהפשיט כל כחותיו החומרים מעליו עד שלא ימוט ממדריגתו והנה כאשר שמענו מן המסופר מהאריז"ל עם תלמידיו והדומים להם כן ראינו בספרי הנביאים ושמואל הנביא זכה מעצמו להגיע למדריגת הנבואה ומשוכה בה היה בידו למוסרו לתלמידיו ובני הנביאים שהיו לפניו היו גם כן מתנבאים כמפורש בכתוב והוא רק על פי קבלתם ממנו ובני הנביאים שבימי אליהו נתנבאו כל זמן שהיה אליהו בחיים ואח"כ נסתלקה נבואתם ונשאר אצל אלישע בלבד כמו שאמרו ז"ל תוספתא סוף סוטה ואמרו יל"ש בא דברוך טען דמצינו כל תלמידי הנביאים הם נביאים וכמו שנאמר נחה רוח אליהו על אלישע הנה מבואר שכח הרב הוא